Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNE PRAVOBRANILKE
ELEANOR SHARPSTON,
predstavljeni 8. maja 2014[1]

Zadeva C-137/13

Herbaria Kräuterparadies GmbH
proti
Freistaat Bayern
(Predlog za sprejetje predhodne odločbe,

ki ga je vložilo Bayerisches Verwaltungsgericht München (Nemčija))

„Kmetijstvo — Označevanje ekoloških proizvodov — Uredba (ES) št. 889/2008 — Člen 27(1)(f) — Uporaba proizvodov in snovi v predelavi živil, ki so označena kot ekološka — Prepoved uporabe mineralov in vitaminov, če to ni zakonsko predpisano — Dodajanje železovega glukonata in vitaminov mešanici ekoloških sadnih sokov — Količine, ki so zahtevane za to, da se dovoli prodaja proizvoda kot prehranskega dopolnila, s prehransko ali zdravstveno trditvijo, ali kot živila za poseben prehranski namen“

1. To je predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Bayerisches Verwaltungsgericht München (Bavarsko upravno sodišče München (Nemčija); v nadaljevanju: Verwaltungsgericht).

2. Nanaša se na proizvod, ki vsebuje pretežno ekološko pridelane sestavine, pa tudi neekološke mineralne in vitaminske dodatke. Ali ga je mogoče označiti in tržiti kot „ekološki“? Zlasti, ali so taka dopolnila „zakonsko predpisana“, če je proizvod tržen kot prehransko dopolnilo in/ali kot da ima zdravstvene ali prehranske učinke, ki jih brez njih ni mogoče doseči?

3. Pred tem Sodiščem (evropski) proizvajalec proizvoda tudi trdi, da je mogoče primerljive proizvode, uvožene iz Združenih držav Amerike (v nadaljevanju: ZDA) v Evropski uniji (v nadaljevanju: Unija) tržiti z oznako „ekološki“, kar je v skladu s pravili ZDA, ki so enakovredna, ne pa enaka pravilom Unije.

Pravni okvir

Prehranska dopolnila in hranilne snovi

4. V uvodni izjavi 9 Direktive 2002/46[2] je navedeno: „V prehranskih dopolnilih naj bi bili dovoljeni le vitamini in minerali, ki so običajno v prehrani in se zaužijejo kot del te prehrane, čeprav to ne pomeni, da v prehrani morajo biti. […]“

1 — Jezik izvirnika: angleščina.

2 — Direktiva 2002/46/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. junija 2002 o približevanju zakonodaj držav članic o prehranskih dopolnilih (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 29, str. 490), kakor je bila spremenjena.

5. V uvodni izjavi 15 je navedeno: „Prehranska dopolnila kupujejo potrošniki za dopolnjevanje vnosov s prehrano. Za dejansko izpolnitev tega cilja naj bi bili vitamini in minerali, če so navedeni na oznaki prehranskih dopolnil, v proizvodu prisotni v znatnih količinah.“

6. V členu 2 te direktive so v točki (a) prehranska dopolnila opredeljena kot „živila za dopolnjevanje običajne prehrane, ki so zgoščeni viri hranil ali drugih snovi s hranilnim ali fiziološkim učinkom, sami ali v kombinaciji, in se dajejo v promet v odmerkih […]“, v točki (b) pa hranila kot vitamini ali minerali. Člen 4(1) v povezavi s Prilogama I in II vsebuje taksativen seznam vitaminov in mineralov, ki jih je dovoljeno uporabljati za proizvodnjo prehranskih dopolnil.

7. Člen 5(3) določa: „Da bi zagotovili prisotnosti vitaminov in mineralov v prehranskih dopolnilih v zadovoljivih količinah, se določijo, kakor je primerno, najnižje količine glede na dnevni odmerek, ki ga priporoča proizvajalec.“ V skladu s členom 5(4) mora najnižje količine vitaminov in mineralov iz odstavka 3 določiti Komisija. Vendar te količine dejansko še niso bile določene.

8. V skladu s členom 6(3)(a) mora oznaka vsebovati imena kategorij hranil ali drugih snovi, ki so značilne za proizvod, ali navedbe o lastnostih teh hranil ali drugih snovi.

Prehranske in zdravstvene trditve

9. Člen 2(2)(1) Uredbe št. 1924/2006[3] opredeljuje „trditev“ kot „vsako sporočilo ali predstavitev, ki ni obvezna v okviru zakonodaje Skupnosti ali nacionalne zakonodaje, […] s katero se navaja, domneva ali namiguje, da ima živilo posebne lastnosti“.

10. Člen 3 določa:

„Prehranske in zdravstvene trditve se lahko uporabljajo pri označevanju, predstavitvi in oglaševanju živil, danih v promet v Skupnosti, le če so skladne z določbami te uredbe.

[…] uporaba prehranskih in zdravstvenih trditev ne sme:

(a) biti napačna, dvoumna ali zavajajoča;

[…]“

11. Člen 5(1) med drugim določa:

„Uporaba prehranskih in zdravstvenih trditev je dovoljena, le če so izpolnjeni naslednji pogoji:

(a) dokazan ugoden hranilni ali fiziološki učinek glede na splošno sprejete znanstvene podatke v zvezi s prisotnostjo […] hranila ali druge snovi v živilu ali kategoriji živil, na katero se trditve sklicujejo;

(b) hranilo ali druga snov, za katero je podana trditev:

   (i) je v končnem izdelku vsebovana v znatni količini, kakor je določeno v zakonodaji Skupnosti, ali, če takšni predpisi ne obstajajo, v količini, ki bo dosegla zatrjevani hranilni ali fiziološki učinek, na podlagi splošno sprejetih znanstvenih podatkov;

   […]“

3 — Uredba (ES) št. 1924/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o prehranskih in zdravstvenih trditvah na živilih (UL L 404, str. 9).

12. Člen 8(1) določa: „Dovoljene so samo prehranske trditve, ki so navedene v Prilogi in so v skladu s pogoji, določenimi v tej uredbi.“ S členom 13(1) je dovoljena zlasti tudi uporaba zdravstvenih trditev, ki opisujejo ali se sklicujejo na vlogo hranila ali druge snovi pri rasti, razvoju in telesnih funkcijah, ki temeljijo na splošno sprejetih znanstvenih spoznanjih in jih povprečni potrošnik dobro razume ter ki so vključene s seznam, ki ga v skladu s členom 13(3) oblikuje Komisija.

13. V Prilogi k Uredbi št. 1924/2006 je pod naslovom „VIR [IME VITAMINA/VITAMINOV] IN/ALI [IME MINERALA/MINERALOV]“ določeno: „Trditev, da je živilo vir vitaminov in/ali mineralov, in katera koli trditev s podobnim pomenom za potrošnika, je dopustna, samo kadar jih izdelek vsebuje vsaj v znatni količini, določeni v Prilogi Direktive 90/496/EGS […]“ [4]

14. Priloga k Uredbi št. 432/2012 [5] vsebuje seznam zdravstvenih trditev, ki se lahko navedejo na živilih, iz člena 13(3) Uredbe (ES) št. 1924/2006. Za železo je mogoče uporabiti trditev: „[ž]elezo ima vlogo pri nastajanju rdečih krvničk in hemoglobina“, vendar samo za živilo, ki je vsaj vir železa, kakor je opredeljeno s trditvijo.

Živila za posebne prehranske namene

15. Člen 1(2) Direktive 2009/39 [6] opredeljuje živila za posebne prehranske namene kot „živila, ki se zaradi specifične sestave ali načina proizvodnje bistveno razlikujejo od živil za običajno prehrano in ki so ustrezna zaradi njihovih zatrjevanih prehranskih namenov ter so dana na trg tako, da navajajo to ustreznost“.

16. Člen 1(3) določa:

„Posebna prehranska uporaba mora izpolnjevati posebne prehranske zahteve:

(a) nekaterih skupin oseb z motnjami prebave ali presnove ali

(b) nekaterih skupin oseb, katerih fiziološko stanje zahteva nadzorovano in usmerjeno prehrano z določenimi snovmi v živilih, ali

(c) zdravih dojenčkov ali majhnih otrok.“

17. S členom 3(1) se zahteva, da morajo biti živila takšne vrste ali imeti takšno sestavo, da so primerna za posebne prehranske namene.

18. Člen 4(3) nalaga Komisiji sprejetje seznama snovi s posebnimi prehranskimi nameni, vključno z vitamini in mineralnimi snovmi, ki se dodajajo živilom za posebne prehranske namene.

19. Ta seznam je bil sprejet v Prilogi k Uredbi št. 953/2009, [7] v kateri je v uvodni izjavi 5 navedeno: „Če se ocenjuje, da je dodatek hranilnih snovi nujen, se to določi s posebnimi predpisi v ustrezni posebni direktivi, po potrebi skupaj s pogoji glede količin“.

4 — Direktiva Sveta z dne 24. septembra 1990 o označevanju hranilne vrednosti živil (90/496/EGS) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 10, str. 191). V Prilogi I je navedeno: „Pri določitvi znatne količine je praviloma treba upoštevati 15 % priporočenega vnosa, navedenega v tej prilogi, na 100 g ali 100 ml ali na embalažno enoto, če ta vsebuje en sam obrok.“ Priporočen dnevni vnos (v nadaljevanju: RDA) je določen za več snovi, vključno z železom in različnimi vitamini, za katere se zatrjuje, da jih vsebuje proizvod, ki je sporen v postopku v glavni stvari.

5 — Uredba Komisije (EU) št. 432/2012 z dne 16. maja 2012 o seznamu dovoljenih zdravstvenih trditev na živilih, razen trditev, ki se nanašajo na zmanjšanje tveganja za nastanek bolezni ter na razvoj in zdravje otrok (UL L 136, str. 1).

6 — Direktiva 2009/39/EC Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. maja 2009 o živilih za posebne prehranske namene (prenovitev) (UL L 124, str. 21).

7 — Uredba Komisije (ES) št. 953/2009 z dne 13. oktobra 2009 o snoveh, ki so za posebne prehranske namene lahko dodane živilom za posebne prehranske namene (UL L 269, str. 9).

Označevanje ekoloških živil, proizvedenih v Uniji

20. Uredba št. 834/2007 [8] vsebuje med drugimi te uvodne izjave:

„(20) Predelano hrano bi bilo treba označiti kot ekološko, samo če so ekološke vse ali skoraj vse sestavine kmetijskega izvora. Vendar pa bi bilo treba za predelano hrano, ki vsebuje sestavine kmetijskega izvora, ki ne morejo biti pridobljene na ekološki način, […] predpisati posebne določbe glede označevanja.

[…]

(22) Pomembno je ohraniti zaupanje potrošnikov v ekološke proizvode. Izjeme od zahtev za ekološko pridelavo bi zato morale biti strogo omejene na primere, pri katerih je uporaba takih izjem upravičena.

[…]“

21. Člen 3 te uredbe določa splošne cilje, ki jim sledi ekološka pridelava, med njimi v točki (c) „pridelavo različnih vrst hrane in drugih kmetijskih proizvodov, ki ustrezajo povpraševanju potrošnikov po blagu, proizvedenem s postopki, ki ne škodujejo okolju, zdravju ljudi in rastlin ali zdravju in dobremu počutju živali“.

22. Člen 6 določa, da:

„[…] temelji pridelava predelane ekološke hrane na naslednjih posebnih načelih:

(a) ekološka hrana se prideluje iz ekoloških sestavin kmetijskega izvora, razen če sestavina na trgu ni dostopna v ekološki obliki;

(b) dodatki za hrano, neekološke sestavine s pretežno tehnološko in senzorno funkcijo in mikroelementi ter predelovalni pripomočki se uporabljajo v kar najmanjši meri, in sicer samo če je to tehnično nujno potrebno ali služi določenim prehranskim namenom;

(c) izključitev snovi in predelovalnih postopkov, ki bi lahko bili zavajajoči glede prave narave proizvoda;

[…]“

23. Člen 19 ima naslov „Splošna pravila o pridelavi predelane hrane“. Člen 19(2) med drugim določa:

„Za sestavo ekološko predelane hrane veljajo naslednji pogoji:

(a) proizvod je pretežno pridelan iz sestavin kmetijskega izvora; […]

(b) lahko se uporabijo samo dodatki, predelovalni pripomočki, arome, voda, sol, pripravki iz mikroorganizmov in encimov, minerali, snovi v sledeh, vitamini ter aminokisline in drugi mikroelementi [v živilih za posebne prehranske namene], če so bili v skladu s členom 21 odobreni za uporabo v ekološki pridelavi;

[…]“

8 — Uredba Sveta (ES) št. 834/2007 z dne 28. junija 2007 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 2092/91 (UL L 189, str. 1).

24. Člen 21 med drugim določa:

„1. Dovoljenje za uporabo proizvodov in snovi v ekološki pridelavi iz člena 19(2)(b) in (c) ter njihova uvrstitev na posebni omejevalni seznam proizvodov in snovi […] je pogojeno [z] […] naslednjimi merili, ki se ovrednotijo kot celota:

(i) nadomestni proizvodi in snovi, odobreni v skladu s tem poglavjem, niso na voljo;

(ii) brez njihove uporabe ne bi bilo mogoče pridelati hrane ali zagotoviti njene obstojnosti oziroma izpolniti prehranskih zahtev, določenih na podlagi zakonodaje Skupnosti.

Poleg tega je proizvode in snovi iz člena 19(2)(b) mogoče najti v naravi in so bili morda le predmet mehanske, fizične, biološke, encimske ali mikrobiološke obdelave, razen če taki proizvodi in snovi iz takih virov na trgu niso na voljo v zadostni količini ali niso dovolj kakovostni.

2. Komisija […] odloča o odobritvi proizvodov in snovi ter njihovi uvrstitvi na posebni omejevalni seznam iz odstavka 1 tega člena in določi posebne pogoje ter omejitve za njihovo uporabo, po potrebi pa odloča tudi o umiku proizvodov.

[…]“

25. Člen 23 („Uporaba izrazov, ki se nanašajo na ekološko pridelavo“) med drugim določa:

„1. Za namene te uredbe se šteje, da je proizvod označen z izrazi, ki se sklicujejo na postopek ekološke pridelave, če so pri označevanju, v reklamnem gradivu ali poslovnih dokumentih takšen proizvod, njegove sestavine ali snovi za krmo opisani z izrazi, iz katerih lahko kupec sklepa, da so proizvod, njegove sestavine ali surovine za krmo pridobljeni v skladu s pravili iz te uredbe. Zlasti izrazi iz Priloge,[9] njihove izpeljanke ali okrajšave, kot sta ‚bio‘ in ‚eko‘, se lahko posamezno ali skupaj uporabljajo po vsej Skupnosti v katerem koli jeziku Skupnosti za označevanje in oglaševanje proizvoda, ki izpolnjuje zahteve, določene s to uredbo, ali v skladu z njo.

[…]2. Izrazi iz odstavka 1 se ne uporabljajo nikjer v Skupnosti in v nobenem jeziku Skupnosti za označevanje in oglaševanje proizvoda ter za poslovne dokumente proizvoda, ki ne izpolnjuje zahtev, določenih s to uredbo, razen če se ne uporabljajo za kmetijske proizvode v hrani ali krmi ali če je očitno, da niso povezani z ekološko pridelavo.[…]

4. Pri predelani hrani se lahko izrazi iz odstavka 1 uporabijo:

(a) pri prodajnih opisih, če:

(i) je predelana hrana v skladu s členom 19;

(ii) vsaj 95 % teže proizvoda predstavljajo sestavine ekološkega kmetijskega izvora;

[…]“

9 — Priloga navaja za vsakega od (sedanjih) 25 jezikov, ki se uporabljajo v Uniji (24 uradnih jezikov in luksemburščina), en ali dva izraza, od katerih skoraj vsi pomenijo „biološki“, „ekološki“ ali „organski“ (izjemi sta estonščina, v kateri se lahko uporablja beseda, ki očitno pomeni „lahek“, in finščina, v kateri se zdi, da je pomen navedene besede bližje besedi „naraven“).

26. Člen 27 Uredbe št. 889/2008 [10] ima naslov „Uporaba nekaterih proizvodov in snovi pri predelavi hrane“. Člen 27(1) med drugim določa:

„Za namen člena 19(2)(b) Uredbe (ES) št. 834/2007 se […] pri predelavi ekološke hrane lahko uporabljajo samo naslednje snovi:

[…]

(f) minerali (vključno z elementi v sledeh), vitamini, aminokisline in mikrohranila so dovoljeni, samo kadar je njihova uporaba v živilih, katerih sestavni del so, zakonsko predpisana.“

Označevanje uvoza ekoloških proizvodov iz ZDA

27. V uvodni izjavi 33 Uredbe št. 834/2007 je navedeno:

„Ekološkim proizvodom, uvoženim v Evropsko skupnost, bi bilo treba dovoliti vstop na trg Skupnosti kot ekološkim proizvodom, če so bili proizvedeni v skladu s pravili pridelave in so bili podvrženi nadzornim sistemom, ki so skladni z zakonodajo Skupnosti ali so enakovredni nadzornim sistemom po zakonodaji Skupnost. Poleg tega bi morali imeti proizvodi, uvoženi v okviru enakovrednega sistema, potrdilo, ki ga izda pristojni organ, priznani nadzorni organ ali izvajalec nadzora zadevne tretje države.“

28. Te cilje se za proizvode, ki izpolnjujejo zahteve, uresničuje s členom 32 te uredbe, za proizvode z enakovrednimi jamstvi pa s členom 33. S členom 33(1) je dovoljeno, da se ti proizvodi dajo na trg Unije, (a), če so pridelani v skladu z enakovrednimi pravili pridelave, (b), če so bili izvajalci podvrženi enako učinkovitim nadzornim ukrepom, (c), če so svoje dejavnosti predložili priznanemu nadzornemu sistemu, in (d), če imajo proizvodi potrdilo o nadzornem pregledu, ki ga je izdal pristojni izvajalec nadzora. Člen 33(2) pooblašča Komisijo za oblikovanje seznama tretjih držav, ki imajo enakovredna pravila pridelave in enako učinkovite nadzorne ukrepe.

29. Naslov III Uredbe št. 1235/2008 [11] je „Uvoz proizvodov z enakovrednimi jamstvi“. Člen 7 v okviru tega naslova se nanaša na pripravo in vsebino seznama tretjih držav, ki je naveden v Prilogi III, člen 10 pa se nanaša na pripravo in vsebino seznama priznanih izvajalcev nadzora in nadzornih organov za namene enakovrednosti, ki je naveden v Prilogi IV.

30. Ti prilogi sta bili med drugim spremenjeni z Uredbo št. 126/2012, [12] ki je – z učinkom od 1. junija 2012 do 30. junija 2015 – dodala ZDA na seznam priznanih tretjih držav za, med drugim, predelane kmetijske proizvode, ki se bodo uporabili kot živilo, in navedla priznane nadzorne organe v tej državi.

31. V uvodni izjavi 4 Uredbe št. 126/2012 je navedeno:

„Nekateri kmetijski proizvodi, ki se uvažajo iz [ZDA], se v [Uniji] trenutno tržijo v skladu s prehodnimi določbami iz člena 19 [Uredbe št. 1235/2008]. [ZDA] so Komisiji predložile prošnjo za vključitev na seznam iz člena 7 Uredbe (ES) št. 1235/2008. V skladu s členom 7 in 8 navedene uredbe so predložile zahtevane informacije. Proučitev teh informacij in kasnejše razprave z organi Združenih držav so privedle do ugotovitve, da so v navedeni državi pravila za pridelavo in nadzor ekoloških kmetijskih

10 — Uredba Komisije (ES) št. 889/2008 z dne 5. septembra 2008 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 (UL L 250, str. 1).

11 — Uredba Komisije (ES) št. 1235/2008 z dne 8. decembra 2008 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 v zvezi z ureditvami za uvoz ekoloških proizvodov iz tretjih držav (UL L 334, str. 25).

12 — Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 126/2012 z dne 14. februarja 2012 o spremembi Uredbe (ES) št. 889/2008 glede dokazil in o spremembi Uredbe (ES) št. 1235/2008 v zvezi z ureditvami za uvoz ekoloških proizvodov iz Združenih držav Amerike (UL L 41, str. 5).

proizvodov enakovredna tistim iz Uredbe (ES) št. 834/2007. Komisija je na kraju samem zadovoljivo preverila dejansko uporabo predpisov pridelave in izvajanje kontrolnih ukrepov v [ZDA], kot so ti navedeni v členu 33(2) Uredbe (ES) št. 834/2007. Zato mora Komisija vključiti [ZDA] na seznam iz Priloge III k Uredbi (ES) št. 1235/2008.“

Dejansko stanje, postopek in vprašanja za predhodno odločanje

32. Herbaria Kräuterparadies GmbH (v nadaljevanju: družba Herbaria) proizvaja „Herbaria Blutquick – Eisen + Vitamine“ (Herbaria Blutquick – železo + vitamini, v nadaljevanju: Blutquick), mešanico sadnih sokov z zeliščnimi izvlečki. Čeprav je Blutquick pretežno iz sestavin ekološkega kmetijskega izvora v smislu člena 19(2)(a) Uredbe (EU) št. 834/2007, vsebuje neekološke vitamine in železov glukonat. Oglašuje in trži se kot prehransko dopolnilo z železom in vitamini, na njegovi oznaki pa je navedeno sklicevanje na ekološko pridelavo v smislu člena 23 Uredbe (ES) št. 834/2007 skupaj s trditvijo: „Železo prispeva k normalni tvorbi rdečih krvnih celic in hemoglobina“. Priporočen dnevni vnos pokrije 20 % RDA. Blutquick se priporoča tudi kot koristen za naravni duševni razvoj otrok, če se jemlje v nosečnosti in med dojenjem, saj naj bi prispeval k zmanjšanju izčrpanosti in spodbujal boljše splošno počutje.

33. Pristojni bavarski organi so decembra 2011 naložili družbi Herbaria, naj pri označevanju, oglaševanju in trženju Blutkquicka odstrani sklicevanje na ekološko kmetovanje, ker krši člen 23(4)(a)(i) Uredbe št. 834/2007 v povezavi s členom 19(2)(b) Uredbe št. 834/2007 ter členom 27(1)(f) Uredbe št. 889/2008. Svojo odločitev so utemeljili s temi razlogi. Minerale in vitamine naj bi bilo mogoče dodati, samo kadar je njihova uporaba v živilih, katerih sestavni del so, zakonsko predpisana. Taka zakonska zahteva za Blutquick ne obstaja. Še zlasti pa ni proizvod, za katerega velja nacionalna uredba o dietetičnih živilih (Diätverordnung). Dejstvo, da so bile z Uredbo št. 1924/2006 za „prehranske in zdravstvene trditve“ predpisane natančne zahteve, ne pomeni, da je uporaba vitaminov in mineralov v proizvodnji živil, če zanje ne velja Diätverordnung, zakonsko predpisana. Tudi če bi bil Blutquick odobren na podlagi Uredbe št. 1924/2006, ga ne bi bilo mogoče označevati, oglaševati ali tržiti z navedbo o ekološki pridelavi na podlagi člena 23 Uredbe št. 834/2007, saj se z Uredbo št. 1924/2006 ne zahteva, da živila in prehranska dopolnila vsebujejo vitamine ali da so obogatena z železovim glukonatom.

34. Družba Herbaria je izpodbijala to odločbo in zlasti trdila, da naj bi bil namen člena 27(1)(f) Uredbe št. 889/2008, da se dovoli dodajanje mineralov in vitaminov, če je – in v delu, v katerem je – na podlagi drugih določb prava Unije ali nacionalnih določb določena vsebnost vitaminov in mineralov nujna, če živilo brez te vsebnosti ne bi moglo izpolniti svojega zatrjevanega namena. Navezna točka je bila konkretno živilo in njegova konkretna nameravana uporaba. Z določbami, ki se nanašajo na prehranska dopolnila ali zdravstvene in prehranske trditve, zlasti v Uredbi št. 1924/2006, se je zahtevalo, da se minerali in vitamini dodajo živilom, na katerih je označeno, da imajo posebno prehransko funkcijo. S prepovedjo zavajajočih trditev se je zahtevalo, da proizvajalčev priporočen dnevni vnos pokriva 15 % najvišje količine, ki jo organi predlagajo kot zagotovljeno količino.[13] Navedeni namen prehranskega dopolnila je bil temelj za pravno obveznost za dosego ustreznih najmanjših količin. Če je mogoče te količine doseči le z dodajanjem snovi, je dodajanje zakonsko predpisano. Poleg tega so bile z Uredbo št. 432/2012 določene zakonske zahteve za dnevne vnose in zato zahtevano, da se ekološkemu živilu dodajajo snovi. Dodajanje železovega glukonata in vitaminov Blutquicku je bilo nujno, da bi bile dosežene hranilne vrednosti, ki se zahtevajo za navedeni prehranski namen. Tega ne bi bilo mogoče doseči z uporabo sestavin, ki izhajajo iz ekoloških proizvodov. Dodatki so bili omejeni na to, kar je bilo potrebno.

13 — Zdi se, da se to nanaša na nacionalni dokument z naslovom „Toxikologische und ernährungsphysiologische Aspekte der Verwendung von Mineralstoffen und Vitaminen in Lebensmitteln“ (Toksikološki, prehranski in fiziološki vidiki uporabe mineralov in vitaminov v živilih), ki ga je leta 2002 ali 2004 objavil nemški Bundesinstitut für gesundheitlichen Verbraucherschutz und Veterinärmedizin (zvezni inštitut za varstvo zdravja potrošnikov in veterinarsko medicino), ki pripravlja nekatere predloge za bodočo zakonodajo. Glej tudi opombo 5.

35. Organi so odgovorili, da dodajanje vitaminov ali železovega glukonata ni bilo zakonsko predpisano. Z Uredbo št. 1924/2006 je bilo dodajanje teh snovi zgolj dovoljeno, ne pa zahtevano. Drugačna razlaga bi bila v nasprotju s členom 6(b) Uredbe št. 834/2007, na podlagi katerega je treba dodatke za živila v ekološkem kmetovanju uporabljati v kar najmanjši meri.

36. V teh okoliščinah Verwaltungsgericht predlaga sprejetje predhodne odločbe o teh vprašanjih:

„1. Ali je treba člen 27(1)(f) Uredbe (ES) št. 889/2008 razlagati tako, da je uporaba navedenih snovi zakonsko predpisana samo takrat, kadar določba prava Unije ali nacionalna določba, ki je združljiva s pravom Unije, za živilo, katerega sestavni del naj bi bile te snovi, neposredno predpisuje dodajanje teh snovi ali vsaj navaja najmanjšo vsebnost teh snovi, ki naj bi bile njihov sestavni del?

2. Če je odgovor na prvo vprašanje nikalen: ali je treba člen 27(1)(f) Uredbe (ES) št. 889/2008 razlagati tako, da je uporaba navedenih snovi zakonsko predpisana, tudi če bi bilo dajanje v promet živila kot prehranskega dopolnila ali z navedbo zdravstvenih trditev, ne da bi bila dodana vsaj ena od navedenih snovi, zavajajoče za potrošnika, ker živilo zaradi nizke koncentracije ene od navedenih snovi ne more izpolniti svojega namena kot živilo ali namena, izraženega z zdravstvenimi trditvami?

3. Če je odgovor na prvo vprašanje nikalen: ali je treba člen 27(1)(f) Uredbe (ES) št. 889/2008 razlagati tako, da je uporaba navedenih snovi zakonsko predpisana, tudi če se sme neka zdravstvena trditev uporabiti samo za živilo, ki vsebuje določeno, tako imenovano znatno količino vsaj ene od navedenih snovi?“

37. Stranki v postopku v glavni stvari, češka, francoska in španska vlada ter Komisija so vložile pisna stališča, prav tako pa so – razen češke in španske vlade – na obravnavi 13. februarja 2014 podale ustne navedbe.

38. Vsi razen družbe Herbaria, ki so vložili pisna stališča oziroma podali ustne navedbe, v bistvu menijo, da je treba na prvo vprašanje odgovoriti pritrdilno in da ne obstaja pravna zahteva, na katero se lahko sklicuje družba Herbaria. Družba Herbaria meni nasprotno, izpostavlja pa tudi vprašanje uvoza ameriških prehranskih dopolnil, ki jih je, kot trdi, mogoče označevati kot ekološka, čeprav vsebujejo dodano železo in vitamine. To vprašanje, ki ga predložitveno sodišče ni postavilo, ni bilo izpostavljeno v nobenih drugih stališčih ali navedbah, vendar pa se je o njem razpravljalo na obravnavi.

Presoja

Razlaga zakonodaje

39. Tri vprašanja za predhodno odločanje je mogoče skupaj preoblikovati, kot da se sprašuje, ali se besede „zakonsko predpisane v živilih, katerih sestavni del so“ v členu 27(1)(f) Uredbe št. 889/2008 nanašajo, (a), samo na neposredno zakonsko zahtevo, da je ena ali več navedenih snovi v živilu, če naj se to sploh trži, ne glede na kakršne koli trditve glede njegove kakovosti ali nameravane uporabe, ali (b), tudi na položaj, v katerem se živilo trži kot prehransko dopolnilo, s prehransko ali zdravstveno trditvijo ali za poseben prehranski namen, vendar ga tako ni mogoče tržiti, če ne vsebuje navedene količine ene ali več teh snovi.

40. Člen 23(2) Uredbe št. 834/2007 prepoveduje sklicevanje na ekološko pridelavo za kateri koli proizvod, ki ne izpolnjuje zahtev, določenih s to uredbo. Iz člena 23(4) je jasno razvidno, da je tako sklicevanje glede predelane hrane (in mešanica sadnih sokov z zeliščnimi izvlečki je nujno predelana hrana) dovoljeno, *samo* če je ta hrana v skladu s členom 19. S členom 19(2)(b) je dodajanje mineralov in vitaminov med drugim dovoljeno, *samo* če so bili ti v skladu s členom 21 odobreni za uporabo v ekološki pridelavi. Člen 21 določa splošna pravila za odobritev uporabe takih snovi in daje Komisiji nalogo za oblikovanje *omejevalnega* seznama v okviru teh meril. S splošnimi merili se zahteva, da niso na voljo odobreni nadomestni proizvodi in snovi ter da je snov nujna za pridelavo hrane ali zagotovitev njene obstojnosti ali za izpolnitev prehranskih zahtev, določenih na podlagi zakonodaje Unije.

41. Komisija je na tej podlagi v členu 27(1) Uredbe št. 889/2008 oblikovala omejevalni seznam snovi, ki jih je mogoče uporabiti pri predelavi hrane, ki se trži kot ekološka. V skladu s členom 27(1)(f) so minerali in vitamini dovoljeni, *samo* kadar je njihova uporaba zakonsko predpisana.

42. Iz besedila teh določb [14] je jasno razvidno, da jih je treba razlagati restriktivno – kar je potrjeno v uvodni izjavi 22 Uredbe št. 834/2007, v kateri je navedeno, da morajo biti zaradi ohranitve zaupanja potrošnikov izjeme od zahtev za ekološko pridelavo *strogo omejene* na upravičene primere.

43. Zato nimam nobenih zadržkov za sklep, da bi bilo treba uporabo „zakonsko predpisanega“ v členu 27(1)(f) Uredbe št. 889/2008 razlagati ozko, tako da se nanaša samo na neposredno zakonsko zahtevo, da je treba snov uporabiti pri predelavi zadevne hrane.

44. Ne trdi se, da za mešanico sadnih sokov z zeliščnimi izvlečki, ki se prodaja enostavno kot živilo, ekološko pridelano ali ne, na podlagi prava Unije ali z njim združljivega nacionalnega prava obstaja pravna zahteva, da vsebuje kakršno koli navedeno količino železa ali kakršnega koli konkretnega vitamina.

45. Kljub temu bi bilo v nekaterih okoliščinah mogoče šteti, da obstaja pravna zahteva, da tak proizvod vsebuje določene minerale ali vitamine v navedenih količinah, če naj se prodaja kot prehransko dopolnilo, s prehransko ali zdravstveno trditvijo ali kot živilo za poseben prehranski namen, in je obstoj teh količin nujen za to, da se ga tako trži. Vendar se s tako analizo ne bi strinjala.

46. Komisija v zvezi s prehranskimi dopolnili opozarja, da čeprav so lahko najnižje količine vitaminov in mineralov v prehranskih dopolnilih določene na podlagi člena 5(3) in (4) Direktive 2002/46, take količine dejansko še niso bile določene. Prav tako se ne zdi – čeprav je to zadeva, ki jo lahko ugotovi samo Verwaltungsgericht – da bi bile take količine določene v veljavni nemški zakonodaji. [15] Pa tudi če bi bile določene najnižje količine, to proizvajalcem ne bi nalagalo zahteve, da v svoje proizvode vključijo kateri koli določen mineral ali vitamin; to bi jih prej oviralo pri trženju takih proizvodov kot prehranskih dopolnil, ki vsebujejo sporno snov ali sporne snovi, razen če bi bila prisotna najnižja količina oziroma najnižje količine.

47. V zvezi s prehranskimi in zdravstvenimi zahtevami je iz določb uredb št. 1924/2006 in št. 432/2012, navedenih v točkah od 9 do 14 zgoraj, jasno, da so trditve glede Blutquicka takšne, da so dopustne, samo če so železo in vitamini prisotni v znatnih količinah. Vendar je, kot ponovno opozarja Komisija, trditev v smislu Uredbe št. 1924/2006 takšna, ki na podlagi zakonodaje Unije ali nacionalne zakonodaje *ni* nujno predpisana. Zato z zadevnima določbama ni naložena pravna zahteva glede vsebine zadevnih živil; bolj so z njima določeni pogoji, v katerih je mogoče navesti prehranske ali zdravstvene trditve.

14 — Glej tudi člen 6 Uredbe št. 834/2007, naveden v točki 22 zgoraj, v katerem so uporabljeni izrazi, kot so „omejitev“, „v kar najmanjši meri“, „samo“, „nujno“ in „izključitev“.

15 — Verwaltungsgericht navaja, da Blutquick ni proizvod, za katerega bi veljala Diätverordnung (glej točko 33 zgoraj). V dokumentu, ki je prav tako omenjen v predložitveni odločbi (glej opombo 14), se za to, da bi se preprečilo zavajanje potrošnikov, predlaga, da naj bi bila najnižja vsebnost mineralov v prehranskem dopolnilu taka, da doseže 15 % zadevne priporočene najvišje količine z zaužitjem vnosa, ki ga navede proizvajalec, vendar ni navedbe, da se je ravnalo v skladu s tem predlogom.

48. Končno, iz sodne prakse glede živil za posebne prehranske namene najprej nikakor ni razvidno, da Blutquick spada v opredelitev takih živil v členu 1(2) in (3) Direktive 2009/39, čeprav se zdi, da je med drugim namenjen doječim materam in izčrpanim osebam, za katere je mogoče šteti, da „[njihovo] fiziološko stanje zahteva nadzorovano in usmerjeno prehrano z določenimi snovmi v živilih“. Vsekakor pa je treba, kot opozarja francoska vlada, hranilne snovi dodajati, le če „se to določi s posebnimi predpisi v ustrezni posebni direktivi, po potrebi skupaj s pogoji glede količin“.[16] Vendar pa spet ne obstaja obveznost za trženje, na primer, mešanice sadnih sokov kot živila za poseben prehranski namen, ampak samo prepoved trženja tega živila, če ne ustreza zahtevam Direktive 2009/39 in Uredbe št. 953/2009.

49. Na kratko, vsi primeri, ki so navedeni v predlogu za sprejetje prehodne odločbe ali ki jih je navedla družba Herbaria, v katerih je mogoče dodajanje mineralov in/ali vitaminov šteti za „zakonsko predpisano“, so v bistvu zadeve, v katerih proizvajalec ne sme tržiti proizvoda kot prehranskega dopolnila, s prehranskimi ali zdravstvenimi trditvami, ali kot živila za poseben prehranski namen, če v njem ni prisotna določena vsebnost mineralov ali vitaminov. Ker ne obstaja zakonska zahteva za trženje katerega koli proizvoda pod temi pogoji, bi bila potrebna nesprejemljivo široka razlaga člena 27(1)(f) Uredbe št. 889/2008, da bi take položaje vključili v njegov obseg in da bi na tej podlagi odobrili uporabo mineralov in/ali vitaminov v predelavi živil, ki naj bi se tržila kot ekološka.

50. Glede na veljavno zakonodajo[17] se mi zdi, da je to edina možna skladna razlaga.

51. Priznam, da je v okviru Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini[18] pritožbeni organi STO štel, da je zahteva po izpolnitvi nekaterih pogojev za to, da bi bil proizvod iz tunov označen, kot da so bili „ulovljeni brez ogrožanja delfinov“ (položaj, ki ni nepodoben temu v obravnavanem primeru), obvezna za namene iz Priloge 1.1 k temu sporazumu, čeprav bi bilo mogoče proizvod tržiti brez take oznake.[19]

52. Vendar so okoliščine obravnavane zadeve bolj zapletene od tistih, ki jih je obravnaval pritožbeni organ. Tu ne gre zgolj za skladnost s posebnimi pogoji zaradi uporabe določene izjave na oznaki. Gre za uskladitev dveh ali več sklopov zahtev – od katerih ni nujno, da so vse izpolnjene hkrati – zaradi uporabe kombinacije izjav na oznaki.

53. Na podlagi prava Unije je za to, da bi se proizvod tržil kot ekološki, treba izpolniti nekatere pogoje. Različni pogoji morajo biti izpolnjeni za to, da bi se proizvod tržil kot prehransko dopolnilo, s prehranskimi ali zdravstvenimi trditvami, ali kot živilo za poseben prehranski namen. Da bi se tržil *tako kot* ekološki proizvod *kot tudi* kot prehransko dopolnilo, s prehranskimi ali zdravstvenimi trditvami, ali kot živilo za poseben prehranski namen, morajo biti izpolnjeni vsi zadevni pogoji. V nobenem primeru pa ne obstaja zakonska zahteva, da se proizvod trži na katerega koli od teh načinov. Kadar zadevnih okoliščin za trženje v povezavi z načini za isti proizvod ni mogoče izpolniti hkrati, mora proizvajalec izbrati, kako bo tržil proizvod, in tako ugotoviti, kateri pogoji morajo biti izpolnjeni. Z nasprotnim pristopom bi bilo proizvajalcem omogočeno, kot opozarja francoska vlada, da kot ekološke tržijo proizvode, ki vsebujejo neekološke snovi, ki niso odobrene, zgolj s tem, da bi izbrali uporabo drugih trditev poleg trditev o ekološki pridelavi, ki je sicer ne bi smeli navesti brez dodajanja teh snovi.

16 — Glej točko 19 zgoraj.

17 — Ne bom se ukvarjala z vprašanjem, ali *bi moralo* biti v okoliščinah postopka v glavni stvari mogoče, da se proizvod trži s sklicevanjem na ekološko pridelavo; to je vprašanje, ki zadeva zgolj zakonodajalca.

18 — Priloga 1A k urugvajskemu krogu večstranskih trgovinskih pogajanj, UL 1994, L 336, str. 86 (v nadaljevanju: TBT sporazum).

19 — Poročilo pritožbenega organa, Združene države – Ukrepi, ki se nanašajo na uvoz, trženje in prodajo tunov in proizvodov iz tunov, WT/DS381/AB/R, sprejeto 13. junija 2012, zlasti točka 196.

54. Družba Herbaria kljub temu navaja, da namen iz člena 3(c) Uredbe št. 834/2007 o proizvodnji „različnih vrst“ ekološke prehrane in proizvodov, ki ustrezajo potrebam potrošnikov, pomeni, da mora biti mogoče tržiti ekološke proizvode v vseh kategorijah živil, ki izpolnjujejo te pogoje, vključno s prehranskimi dopolnili, dietetičnimi proizvodi in navadnimi živili, opremljenimi s prehranskimi ali zdravstvenimi trditvami.

55. Ta utemeljitev me ne prepriča. Zadevni cilj seveda vsebuje trženje ekoloških proizvodov v takih kategorijah. Vendar ne vsebuje trženja proizvodov v teh kategorijah kot ekoloških proizvodov, če ne izpolnjujejo pogojev, da bi se tržili kot ekološki.

56. Zato menim, da se besede, „zakonsko predpisane v živilih, katerih sestavni del so“, v členu 27(1)(f) Uredbe št. 889/2008 nanašajo samo na neposredno zakonsko zahtevo za eno ali več snovi, ki so navedene kot vsebovane v živilu, če naj se *sploh* trži. Ne raztezajo se na položaj, v katerem se živilo trži kot prehransko dopolnilo, s prehransko ali zdravstveno trditvijo, ali kot živilo za poseben prehranski namen, vendar pa se ne sme tržiti na ta način, če ne vsebuje določene količine ene ali več teh snovi.

Razlika v obravnavanju v primerjavi s proizvodi, uvoženimi iz ZDA

57. Družba Herbaria je v pisnih stališčih Sodišču navedla, da se lahko živila, proizvedena v ZDA, po začetku veljavnosti Uredbe št. 126/2012 (s katero so je bila izvršena izmenjava pisem med Komisijo in ministrstvom za kmetijstvo) v Uniji tržijo kot ekološka, čeprav vsebujejo neekološke prehranske vitamine in minerale, ker je v ZDA tako označevanje dovoljeno s členom 205.605 Naslova 7 (Kmetijstvo) elektronskega kodeksa zveznih predpisov.[20] Za ameriški proizvod (Organic Life Vitamins), ki naj bi bil podoben Blutquicku, je navedla, da se trži v Uniji, čeprav vsebuje neekološke vitamine in minerale. Če ne bi bilo mogoče podobno tržiti Blutquicka, bi bila kršena pravica družbe Herbarie do enakega obravnavanja.

58. Na zahtevo Sodišča so bile ustne navedbe na obravnavi posvečene predvsem temu vprašanju.

59. Navedeno vprašanje je lahko izjemno pomembno. V nekoliko bolj omejenem okviru napotuje na eno od vprašanj, ki se bodo pojavila v zvezi s čezatlantskim trgovinskim in naložbenim partnerstvom (v nadaljevanju: TTIP), o katerem trenutno potekajo pogajanja med Komisijo v imenu Unije in posebnim predstavnikom ZDA za trgovinska vprašanja v imenu ZDA.[21] Gre za vprašanje „vzajemnega priznavanja“, ki poraja vprašanja o enakosti obravnavanja in morda o obrnjeni diskriminaciji. Če mora Unija dovoliti uvoz in naknadno prodajo ekoloških živil, ki niso v skladu s pravili Unije, pač pa zgolj zagotavljajo enakovredna jamstva, se lahko pojavi vprašanje, ali ne bi bilo treba mogoče tudi v Uniji proizvedenih živil, ki bi izpolnjevala zahteve pravil, ki zagotavljajo ta enakovredna jamstva, tržiti kot ekološka. V zvezi s TTIP so bili izraženi pomisleki, da bi to med drugim pomenilo dejansko asimilacijo širokega spektra regulativnih ukrepov in posledično izgubo regulatorne avtonomije.

60. Vendar po mojem mnenju obstajajo tehtni razlogi, zakaj Sodišče v okviru obravnavanega postopka ne bi smelo presojati teh zadev.

61. Predvsem Verwaltungsgericht ni prosilo za napotke glede tega vprašanja – čeprav je bilo glede na izjavo pravnega svetovalca družbe Herbaria na obravnavi to vprašanje v nacionalnem postopku sproženo in se je tam o njem razpravljalo. Iz ustaljene sodne prakse Sodišča izhaja, da le nacionalno sodišče, ki odloča o sporu in ki mora prevzeti odgovornost za sodno odločitev, ob upoštevanju

20 — http://www.ecfr.gov.

21 — Za kratek povzetek glej http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/july/tradoc_151605.pdf. Prav tako je mogoče ugotoviti, da je s členom 2.7 TBT sporazuma (navedenega v opombi 18) od članov zahtevano, da „pozitivno obravnavajo sprejetje enakovrednih tehničnih predpisov drugih članov, čeprav so ti različni od njihovih, če so prepričani, da so s temi predpisi ustrezno izpolnjeni cilji njihovih lastnih predpisov“.

posebnosti zadeve presodi potrebo po izdaji predhodne odločbe, da bi lahko izdalo sodbo, in ustreznost vprašanj, ki jih predloži Sodišču.[22] V tem okviru mora po mojem mnenju, vsaj primarno, tudi nacionalno sodišče ugotoviti, da za to, da bi lahko razsodilo, *ni* treba odgovoriti na vprašanje prava Unije, ki je bilo sproženo pred njim, in da ga zato v interesu učinkovitosti postopka *ni* treba predložiti Sodišču. Vedno se je štelo, da postopek sprejetja predhodne odločbe pomeni izmenjavo mnenj med sodiščema, katere začetek je v celoti odvisen od presoje nacionalnega sodišča glede pomembnosti in nujnosti predloga.[23]

62. Poleg tega dejstvo, da se Verwaltungsgericht ni sklicevalo na vprašanje, ki ga je izpostavila družba Herbaria, nujno pomeni, da glede tega vprašanja njegov predlog za sprejetje prehodne odločbe ne vsebuje vseh elementov, ki so zahtevani s členom 94 Poslovnika Sodišča. Zlasti ni navedbe o kakršnih koli ugotovitvah o dejanskem stanju glede primerljivosti proizvoda Organic Life Vitamins z Blutquickom, o dejanski prodaji prvega v Uniji v skladu s postopki iz člena 33 Uredbe št. 834/2007 ali o morebitni skladnosti drugega s predpisi ZDA, če bi bil proizveden v ZDA; prav tako seveda ni nikakršne navedbe o razlogih, zakaj bi lahko bila potrebna odločitev o razlagi pravil o označevanju in trženju ekoloških živil iz ZDA.

63. S tem ne nameravam kritizirati Verwaltungsgericht. Nasprotno, to sodišče je zagotovo utemeljeno odločilo, da ne predloži vprašanja o tem problemu in se tako zvezi z njim pravilno vzdržalo navedb o razlogovanju in dejanskem stanju. Zato bi Sodišče, če naj bi presojalo to vprašanje, moralo to storiti brez poznavanja tako razlogov, ki so Verwaltungsgericht vodili do tega, da ni prosilo za napotke glede tega vprašanja, kot dejanske in postopkovne podlage, na podlagi katere je mogoče dvomiti o teh razlogih. Sodišče bi preseglo meje svojih nalog, če bi odločalo o problemu, ki je po naravi hipotetičen, ne da bi imelo pri tem na voljo potrebne dejanske in pravne elemente.[24] Zdi se mi, da bi odgovor na vprašanje, ki ga je postavila stranka v postopku v glavni stvari, brez soglasja predložitvenega sodišča pomenil še večjo prekoračitev meja teh nalog.

64. Poleg tega bi presoja vprašanja, ki ni bilo postavljeno v predlogu za sprejetje prehodne odločbe – in ki niti ni naravna ali logična razširitev vprašanj, izpostavljenih v tem dokumentu – ampak zgolj v pisnih stališčih stranke v postopku v glavni stvari, pomenila, da se državam članicam deloma odvzamejo pravice, ki jim gredo na podlagi člena 23 Statuta Sodišča, da so obveščene o predmetu spora vprašanj, predloženih Sodišču, in da predložijo pisne izjave o teh vprašanjih. Res je, da lahko država članica zahteva podajo ustnih navedb na obravnavi, da odgovori na vprašanja, ki so bila izpostavljena v pisnih stališčih. Vendar po eni strani morda ni prejela teh pisnih stališč v svojem uradnem jeziku, medtem ko je predlog za sprejetje prehodne odločbe vedno preveden ali vsaj povzet v vse uradne jezike Unije, po drugi pa je na obravnavi na voljo le omejen čas in morda ni mogoče predstaviti tako poglobljenih in koristih izjav, kot bi bile pisne.

65. Drugič, kot je na obravnavi poudarila Komisija, postopek v glavni stvari se nanaša na izpodbijanje odločbe, ki so jo decembra 2011 izdali bavarski organi, katere veljavnost naj bi se zato domnevno presojala v skladu s tedaj veljavnim pravom. V skladu s svojim členom 3 se je Uredba št. 126/2012, na katero družba Herbaria opira svoje trditve, uporabljala šele od 1. junija 2102. Tako se zdi, da v obdobju, ki naj bi bilo obdobje nastanka dejstev, živil iz ZDA, ki vsebujejo neekološke vitamine in minerale, ni bilo mogoče odobriti za trženje kot ekoloških živil v Uniji, na kar bi družba Herbaria lahko oprla svojo trditev o neenakem obravnavanju.

22 — Za novejši primer glej sodbo Nordecon and Ramboll Eesti (C-561/12, EU:C:2013:793, točka 29).

23 — Za novejši primer glej sodbo Križan in drugi (C-416/10, EU:C:2013:8, točka 66).

24 — Za novejši primer ustaljene sodne prakse glej sklep Società cooperativa Madonna dei miracoli (C-82/13, EU:C:2013:655, točki 11 in 12 ter navedena sodna praksa).

66. V teh okoliščinah predlagam, naj Sodišče ne skuša presojati dodatnega vprašanja, ki ga je v okviru obravnavanega postopka izpostavila družba Herbaria. Če bi Sodišče kljub temu menilo, da je to primerno, menim, da bi najprej moralo v skladu s členom 101 Poslovnika od Verwaltungsgericht zahtevati podrobnejše podatke in nato po potrebi v skladu s členom 83 tega Poslovnika ponovno odpreti ustni del postopka, da bi zainteresiranim državam članicam omogočilo predložitev stališč v luči teh podrobnejših podatkov.

Predlog

67. Glede na navedeno menim, da bi moralo Sodišče na predlog za sprejetje prehodne odločbe odgovoriti tako:

Člen 27(1)(f) Uredbe Komisije (ES) št. 889/2008 z dne 5. septembra 2008 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 je treba razlagati tako, da je uporaba navedenih snovi zakonsko predpisana samo takrat, kadar določba prava Unije ali nacionalna določba, ki je združljiva s pravom Unije, za živilo, katerega sestavni del naj bi bile te snovi, neposredno zahteva, da je take snovi treba dodati, ali vsaj navaja njihovo najmanjšo vsebnost, preden je tako živilo mogoče dati na trg.

Taka zahteva ne obstaja, če bi trženje živila kot prehranskega dopolnila, s prehransko ali zdravstveno trditvijo, ali kot živila za poseben prehranski namen, ne da bi bila dodana ena ali več navedenih snovi, vodilo k zavajanju potrošnika, ker živilo brez take oziroma takih snovi ne more v zadostni meri izpolniti svojega navedenega namena kot živilo ali svojega navedenega namena, kot je izražen s prehransko ali zdravstveno trditvijo. Prav tako taka zahteva ne obstaja, če je mogoče določeno prehransko ali zdravstveno trditev uporabiti samo za živila, ki vsebujejo „znatno“ količino navedene oziroma navedenih snovi.